

PERIÓDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats.
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ta - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Ab lo present número donem per follet de la plana número 37 á la 44 inclusive, de la comedia catalana en 2 actes,

LAS CAUSAS PODEROSAS

La vinguda de un ministre

Varias vegadas hem dit que cada dia aumenta la importancia de 'l regionalisme, y ara ha arribat á tal grau de certesa semblant afirmació, que 'l mateix govern s' ha resolt á que un de 'ls ministres vinga á Catalunya á enterarse personalment de quina és la forsa de aquella idea en la regió nostra que sens dupte és la mes important de Espanya.

Aquet viatge pót sèr de una gran utilitat, perque 'l Sr. Dato podrà apreciar per sí mateix lo verdader estat de la opinió y sempre és convenient á 'ls pobles que 'ls governs tingan coneixement exacte de las aspiracions de 'ls governats.

Veyem ab goig la resolució de 'l Sr. Dato, y donat lo seu talent, és de esperar que no 's deixará ensibornar per ningú, y que sabrá compèndrer que 'l catalanisme no és pas lo que alguns diputats van dir á las Corts, ni tampoch lo que en distintes ocasions han assegurat los diaris de Madrit.

Pero aixís com lo catalanisme no és aixó, entenguí 'l ministre que tampoch és lo que propagan certs periódichs catalanistas que exageran llastimosament en aquet punt, ó carregats de bona fe, ú ofuscats per un entussiasta amor de patria, ó ab afany de figurar, ó potsé alguns ab lo de medrar fent lo mateix que critican en los partidaris de 'l sistema centralista de que 's finjeixen adversaris decidits.

Lo catalanisme que á forsa de baladrejar y de

atachs injustificats s' ha fet de moda, és una exageració llastimosa de una causa nobilissima y digna de sèr considerada ab menos aixalabrament de 'l observat per certas entitats y per determinats periódichs catalans.

Es ocasió de repetir lo que ja hem publicat anys há: 'l catalanisme pur, lo que mes ó menos tart triunfará per la forsa de la lógica, la rahó y la justicia; lo que ab sas aspiracions pót contribuir á regenerar á Espanya, és lo de 'ls que tenim á honra perteníxer á un poble actiu, intel·ligent, lleal y patriota; de 'ls que desitjem veure'ns lliures de una centralisació enervadora; de 'ls que á 'l proclamar la necessitat de la ensenyansa de la llengua catalana la volem á 'l costat de la castellana per considerarla com llas de unió entre totas las regions espanyolas: en resum, los que desitjem tenir la llibertat de arreglar las cosas de Catalunya sense perjudicar á cap altra regió y sense que perilli la integritat de la patria espanyola.

Aquets catalanistas no fan soroll: encara que són en gran número y que per tot n' hi ha, sembla que no és aixís, perque no fan manifestacions tumultuosas, ni alardejan de son amor patri que tenen fortament arrelat á 'l fons de 'l cor. Aquets catalanistas són la part sana de la regió; veuhen que s' ha despertat la idea, que cada dia s' engrandeix, y no volent fer ridículas manifestacions externas per' no donar lloch á midas extremas de persecució, no forman en las filas gobernadas per capitosts que de vegadas comprometen ab certs actes la causa mateixa que pretenen defensar.

Aixó és lo que li convè veurer á 'l Sr. Dato; aixó y 'l verdader estat de la qüestió obrera; y com es de suposar que serà aixís, allavors haurem de estar totalment esperansats de 'l resultat de sa excursió á Catalunya, perque ab ella haurá contribuït á millorar algún dia 'ls interessos de la regió y á es-

trényer las llassadas de germanò entre 'l govern y 'ls governats residents en tot lo territori de la nació espanyola.

Lo mateix ministre indica que será aixís, puig en los telegramas dirijits á 'l governador prevè que no vól manifestacions ni festas aparatosas, sino que considera son viatge com un acte gubernamental per estudiar assumptos de gran interés per Catalunya y per 'la patria tota.

Ben vingut sia y que no 's fassin esperar després per massa temps los fets beneficiosos que hi ha dret á obtenir ab la vinguda de 'l Sr. Dato.

P. DE R.

Revista teatral

Liceo.—Las obras modernas que son la base de nostre teatro dramátich en las que l' autor s' aparta de guerras y castells enmarletats, y nits de lluna, y conquistas á llunyanas terras y mil cosas per l' estil, són prou pera posar á proba 'l talent de 'l músich que ab son treball te que donar rellèu á 'ls personatjes de 'l drama.

Y encare fá mes difícil sa posició quant se tracta de obras de Sardou que han sigut interpretadas per totas las eminencias de l' art dramátich, donant cada una d' ellas la diferencial resultancia que li ha donat l' estudi de la obra.

Aixó és: sabem com á la perfecció las interpretan las escuelas francesa é italiana, baix sas diversas maneras de sentir y de ser.

Donchs aixó, en nostre humil concepte, ha sigut lo que no ha salvat lo Mtre. Giordano.

Sa obra *Fedora* está mancada de novedat, de fixesa, de rellèu en lo contorneig de 'ls personatjes, de propietat dramática que empalmi ab lo interessant d' algunas escenas verdaderament nervudas, de grandíós efecte y fins hi manca lo primer, lo principal, lo que déu y té de procurar obtenir un compositor, estil propi.

Giordano en *Fedora* espigola per tot indret, ja en autors, ja en escolas; com artista faltat de ideas s' aprofita de las agenas vestintlas algunas vegadas ab roba de violats colors que gens los hi escau; busca la originalitat dintre la estranyesa ab forma extravagant, de sorpresa.

Pero *Fedora* resulta un' obra dolenta faltada de condiciones recomenables per' obtenir l' aplauso de 'l públich? No.

Giordano hi ha escrit escenas de primera, ahont s' hi vèu l' esclat de l' inspiració d' un cor jove (segons notícias, Giordano té sols 26 anys) hont hi palpita la ardenta passió sostinguda pe 'l foch incitant de irresistible erórich desitj; ahont l' encant d' una dona cubreix de flors lo parany tupit d' espinas entre las que hi deixarà la ditxa, felicitat, honra y vida.

Una d' aquestas escenas és la de 'l quadro segón de 'l segón acte.

¡Llástima que no sia la obra una continuada y may interrompida successió d' escenas com la citada!

Respecte la orquestació, no troben hagi estat acertat en algunas combinacions. Volguent ésser innovador, és parrandero; descuyda la fusta y la corda y fixa sa atenció en lo metall, posantli extravagancias que desmereixen la obra y desvían á 'l públich de la situació cardinal de 'l drama.

La execució, de primera. La palma se la emportan la Sra. Sthele y 'l Sr. Garbin en lo paper de 'ls protagonistas.

A ells se déu la aceptació de *Fedora* y l' éxit que cada nit obté.

No podem olvidar sens incórrer en falta á 'l simpátich y mòlt aplaudit Sr. Butti en lo paper de *Sirieux*, donant proba de son talent, gust y escola de cant en la cansoneta rusa de 'l segón acte, *La donna rusa é femina due volte*.

La Srta. Giachetti que per primera vegada 's presentaba á nostre públich, en lo paper de *princesa Olga* llensá tot temor de nit de debut y estreno y fiantse en sas facultats que són moltes y bonas, se feu aplaudir en la cansó francesa de 'l citat acte segón.

—En la interpretació de la *Carmen* debutaren la tiple Fons y 'l tenor Angioletti.

No ha surtit justificada la fama de que venia precedida la simpática tiple en lo desempenyo de la protagonista de la obra de Bizet.

Se cuyda mes de presentar lo tipo baix lo punt de vista extern que no de comunicar á 'l públich la calor que posá en las melodías lo malaguanyat autor de *L' arlesiana*.

L' Angioletti s' esforsá en surtir bé de 'l seu paper, cosa que no lográ. Lluyta ab sa veu que 's recorda ha sigut barítono y en la poca ductilitat de sa garganta.

Molt be la Giachetti en lo paper de *Micaela*.

Y 'l públich donant mostrars de enfonsar á 'l mes petit descuyt.

—Ha tingut lloch la primera representació de *La Bohème* á càrrech los protagonistas de la Sr. Sthele y el senyor Garbin.

Ni la primera ni 'l segón lograren esborrar de la memoria las simpáticas figuras d' anteriors *Mimis*.

Té la Sra. Sthele una tendencia, potser inconscient, á alterar las melodías, fent notas que no las ha escritas Puccini. Aixís resulta que resta aplausos.

Lo Sr. Garbin no estava be de veu.

No obstant, no 'ns agradá l' interpretació que de 'l paper de Rodolfo doná 'l distingit tenor.

Mes que regular resultá la Giachetti en lo paper de *Musette*.

Lo Sr. Butti sigué aplaudit com en altras temporadas.

Los senyors Rossi, Achile y Mazzanti cumpliren en sos papers.

Nota dominant: la sala presentaba l' aspecte de nit de estreno. Lo primer lleno de la temporada.

Eldorado.—Cap novedat. Segueixen las representacions de *La cara de Dios*, 'sent àplaudida la obra y l' execució que resulta esmeradíssima.

Tívoli.—S' ha posat en escena la xamosa obra de 'l Mtre. Bretón: *La Dolores*.

Algunas escenas han sigut aplaudidas, especialment lo pasacalle y la jota.

¡Llástima que algún de 'ls artistas no reunesqui condiciones vocals per' son paper y n' hi hagia d' altres que per pendres'ho á broma descomponen lo personatjel

En lo desempenyo de las obras clásicas está en son centro: no se 'n mogui.

Ab justicia s' aplaudeix.

Granvís.—Ha tingut lloch l' estreno de la sarsuela en un acte y vuyt quadros, titulada: *A países desconocidos*.

Los arregladors de la lletra són los Srs. Cerbón y Arqués y 'ls autors de la música Srs. Sadurní y Liñan.

Té escenas la obra que demostran tino y observació de 'l natural y gracia en lo maneig de 'l quidproquo. Altres que recordan d' ahont han sigut copiadas.

En obras d' aquesta índole no cal buscarhi verossimilitut, ni consistencia en los personatjes. Vinga un motiu que dongui lloch á l' exhibició de decoracions fanta-

siosas que ajudin a l'públic a la comprensió de l'assump-
to, y ja n'hi ha prou.

Y aixó ho logran los autors de la lletra.

La música adoleix de pretensiosa, de poca originali-
tat conceptual y de procediments y, per lo tant, poch in-
centiu pera l'públic que va a l'teatro a enllyrar l'es-
perit y a gosar ab las obras.

Las decoracions de l'reputat escenógrafo Sr. Chia,
son aplaudidas.

L'execució surt ajustada, tenint que ésser repetits
alguns números de música.

Aquesta producció mereix sèr vista per la esplendi-
des desplegada per l'empresari D. Bruno Güell que ha
donat ab aixó una nova mostra de entendre lo teatro y
de ls esforços que fa per complaure a la concurrència
que constanment acut a las funcions.

No duptem que li será reproductiu lo gran gasto que
ha fet en la deguda presentació de *A países desconoci-
dos*.—A. DE LA F.

ENCARE MES DE L' EMBARCH

Los fets que posteriorment a l'acte de embargar ob-
jectes de valor moral y material a l'Orfeo Catalá ha
portat a cap aqueixa associació coral de nostra ciutat,
han corroborat que ab motiu de aquella resolució de la
Hisenda no s'proposaban altra cosa que tocá l'bombo y
platerets. La Junta Directiva, no sabem ab quin fi digne,
va oficiar a las corporacions que li havian regalat aque-
llas joyas artísticas tan poch estimadas per ella, fentlos
saber la contrarietat ocorreguda, y ab aquet motiu nos-
tre Ajuntament que va rébrer una de las referidas comu-
nicacions, en sessió pública va autorisar a l'Alcalde per
gestionar lo convenient en favor de l'Orfeo.

Mentrestant los pendons y trofeos de gloria tan lla-
mosament entregats a l'agent executiu per una Junta
irreflexiva, embargats seguien (y no sabem si hi seguei-
xen); haventse presentat, segons sembla, una persona
benefactora que va pagar la cantitat necessaria pera l' des-
embarch.

Públicament ho ha dit un diari molt ligit, posant fins
las inicials de l'favoreixedor y ningú ho ha desmentit:
per 'xó ho tenim per cert.

Pero hi ha mes; lo Municipi, a proposta de l'Alcalde
que va fer gestions prop del ministre de Hisenda no
havent lograt la revocació ó anulació de l'embarch, va
acordar una subvenció a favor de l'Orfeo Catalá, desti-
nada a satisfer la cantitat deguda, que es mes de 800 pe-
ssetas.

¿Aceptará l'Orfeo l'obsequi generós de l'Ajunta-
ment? ¿Pót acceptarlo? ¿Déu acceptarlo?

Si ja li ha pagat algú la cantitat per restituirli aque-
llas prenas donadas com penyora y si ab dita cantitat
está saldat lo deute y finiquitat l'assumpo ab la Delega-
ció, ¿tindrà la *sans facon* aquella Junta d'embutxacar las
800 y pico de pessetas que tan de lleuger li ha concedit
nostra Corporació municipal?

Encara que no estés pagat lo deute a l'Estat ¿pót l'
Orfeo acceptar la suma votada per l'Ajuntament, havent
de servir aqueixa per pagar un deute que l'Orfeo no vól
deure, desde l' instant que, sent una associació nume-
rosa y ab prou y sobrats recursos, va negarse a satisfer-
lo, preferint fer un acte de formal protesta deixantse
embargar? Contesti qualsevol que tinga un dit de front.
Veji's, en conseqüència, si en aquet cas la Junta de l'
Orfeo no és mereixedora de las censuras que nosaltres
vam tributarli en lo N.º 432 de Lo Teatro CATALA. Per-
que no cal donarhi voltas: l'Orfeo déu ó no déu: si déu
no és lògich fer resistencia; si no déu, una vegada fet l'
embarch, no ha de avenirse a l'pago, encara que hi hagi
personas generosas y entitats rumbosas que li faciun
de sobra diners que per altra part no li faltan afortuna-
dament.

Lo que hi ha aquí és la lleujeresa (no hi volem donar
un altre calificatiu) de ls factotums de la flamant socie-
tat coral, que ab la idea de fèrse l'interessant van com-
prométre sense donarse'n compte a la associació que

dirijeixen y administran; perque un cop embargat lo que
may havien de haver designat, han caygut en lo compte
de que venut en subasta, encara que ls compradors ls
ho regalesin després de adquirirho en encant públich,
aquellas planxas, y coronas y arpas y brancas de plata y
fals de acer, no las possehiria ja l'Orfeo com joyas gua-
nyadas en bona y honrosa lluyta per la inteligència de
ls orfeonistas y la aptitud de l'Sr. Millet, sino en virtut
de la generositat de un ó mes donants que a l'fèrlosne
entrega ls vindrian a dir: «teniu; lo que vosaltres divent
estimarho no ho heu tingut en gens d'estima, jo us ho
torno».

De tal manera és aixís, que semblant modo de recobrar
aquellas prenas, no sols hauria resultat una protesta
contra l'Orfeo, sino que hauria fet que aquéllas tornés
a possehir de una manera llastimosa y humillant y ab un
carácter impropio de l'digne premi a l'mérit.

La Junta debía creure's que las corporacions que un
dia van donarli en premi aquells objectes, a l'saber l'
embarch los otorgarian de nou fentne, com si diguéssim,
una segona edició. Per 'xo potser va enviar aquells ofi-
cis tan inconvenients (y tampoch hi volem posar un'al-
tra calificació que hi escauria).

Resultat de tot és una serie de planxas fetas per una
Junta directiva que avuy s'agafa com a un ferro ruhent
a lo de l'pago ab tal de recobrar aquells objectes artis-
tics que constituheixen en realitat una gloria per l'
Orfeo; y tant és un fet que s'hi agarra com a un ferro
ruhent, que ni l'fa desistir de acceptar una almoyna la
consideració de que l'pago, mes ó menos expontani pera
a l'cap y a la fi voluntari, per evitar la venda en subasta,
implica per forza l'reconeixement de la legalitat de l'
deute y deixa en lloch desayrat a la mateixa Junta que
fins ara ha sostingut que l'Orfeo no ha de pagar la con-
tribució reclamada per l'Estat y que ara ha estat ó será
pagada sense apurar tots los recursos legals.

Los fets són aquets, que no desmentirá ningú. ¿No
valia mes que s'hagués pagat bonament la contribució y
procurar que per lo successiu no se'n hi posés? Pero
aixó no hauria permés exhibir a la associació, ni hauria
donat lloch a actes de ressonancia, ni a manifestacions
aparatosas, ni a que s'parlés de l'Orfeo, ni a tréurer de
pollaguera a una associació creada per la cultura de l'
poble y convertida de fet en agrupació política y com-
prometedora de la causa de la patria; puig ab la conduc-
ta actual de ls que guian las petjadas de ls acólits orfeo-
nistas, aixis com en l'assumpo desdixat de l'embarch
han pogut retrocedir de una manera mes ó menos desay-
rada comprometent sols a la associació a la que podian
perjudicar en gran, si la treuhen de l'loch artístich
—ahont s'ha de desarrollar y creixer y ser gloria catala-
na—per anar sempre ab lo cant de *Els segadors* (fins a
ceremonias religiosas) vinga ó no vinga a tó, tal vegada
tindrán per Catalunya l' trist privilegi de aquells antichs
progressistas que a copia d'himno de Riego van pérdrer
la llibertat ó de ls aixelabrats patrioters que a l'com-
pás de ls acorts de la *marcha de Cádiz* van contribuir a
la desgraciada guerra ab los Estats Units, tan desastrosa
per la desdixada patria nostra.—P.

Secció de 'l Birotécnic

Lo número de *La Veu de Catalunya* d'ahi 'ns fa ver-
dadera llástima per la inquina que demostra a l'senyor
Dato, ab motiu de sa vinguda a Barcelona.

Allí hi ha una gran hipocresia; s'vól que Barcelona
demostrí franquesa en la rebuda que fassi a l'ministre,
y lo que s'fa és sembrar sentiments d'odi y de mala vo-
luntat envers la seva persona.

¿Vól *La Veu* que l'poble, l'verdader poble, s'mani-
festi tal com és?

Donchs calli; no l'disposi en sentit contrari ni favo-
rable a l'que com a membre de l'govern central vé a
enterarse de l'estat de la opinió aquí a Catalunya y es-
pecialment a Barcelona.

Lo viatge de l'Sr. Dato és a l'cap de vall un tribut de
l'centralisme a la causa regional, y per aquet sol fet tot
bon regionalista l'ha de véurer ab gust, esperant que las
ideas catalanistas poden surtirhi guanyant.

Pero aixó s'ha de lograr sense voler contrariar las
aspiracions expontáneas de ls ciutadans.

—En un de ls darrers números de *La Esquella de la*

Torratxa, l'encarregat de la secció de teatros, parlant de que aviat havia de estrenarse una comedia, feya aquesta broma: «Aviat s'estrenarà una obra de l' senyor Campdeperiodista... ¡ay! vull dir Camp d'arrós,» etc.

Se coneix que á l'autor de aquesta brometa li deu agradar molt l'arrós y l'anar de gorra.

Li aconsello que s'trasladi á Valencia qu'és la terra de l'arrós bo.

Lo POLVORISTA.

L' ASSUMPTA

Cant VI

VEU DEL ESPÓS

Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea et veni.

Cant. II.

Que vindria la tomba gloriosa,
ya ho pregonava alegre 'l fill d, Amós;
la tomba de l'Esposa,
la tomba del Espós.

En la d'espines qu'una creu cobria,
en la de roses qu'un palmó ha tapat,
l'Aymat veyá l'Aymia,
y l'Aymia veyá l'Aymat.

Sobre Getsemani 'l Deu de la guerra
assaja 'l cant pacífich de Lamuel;
lo cel mira á la terra,
la terra mira al cel.

—Jo vinch del cel, Reina estimada,
jardí cercat, font sagellada,
pera cullirme un ram de lliris;
lliris y flors totes me diuen
que apenes viuen
si no respirs.

Lliri dels valls de l'innocencia,
nardet florit, reb nova essencia,
que vull flayrar ton cast olor.
Deix l' embolcall que t' empresona,
deix, Papallona:
Jo so la Flor.

Surt dels forats, Coloma aymada,
surt dels rocams d'una volada,
vina, l'hivern ja s'va passant;
s'umplen de flors rius, valls y serra,
y en nostra terra
la tortra cant.

Xeyxanta son les grans regines,
vuitanta son les belles nines,
sols la coloma m te catiu:
vina á mon cor, que 'es niu de ploma,
vina, Coloma,
vina á fer niu.

Vina á fer niu, ma Colometa;
entra al meu Cor que t'fa l'aleta,
vinch fa tres nits, may veig tos ulls;
óbram, l'oreig y aures fresquejan;
fins relentejan
mos daurats rulls.

Jo so l'Amor, jo so la Vida:
si m'veu la mort, esporuguida,
pensa morir, fuig ab recel;
romp lo sagell, trenca los llassos,
vina á mos brassos,
volem al cel.

Álsat, Miriám, Jesús t'invita;
despértat, donchs, y resuscita,
ton Gojadet també t'anor.
Flor que l'enclous, obra tes fulles;
deix les despulles,
Fénix d'amor.—

Ressona 'l cant d'amor de serra en serra
y calla l'arpa dolça d'Israel;
lo cel mira á la terra,
la terra mira al cel.

La Fénix en sa tomba renaixia,
quí dona vida als mons hi ha devallat;

l'Aymat veyá l'Aymia,
l'Aymia veyá l'Aymat.

Contemplant eixes tombes sense llosa
les saludá Isaias melodiós;
la tomba de l'Esposa,
la tomba del Espós.

JAUME BOLOIX.

(Seguirá.)

Saló de descans

Hem rebut la visita del periódich *Revista gallega*, que s'publica en la Corunya.

—Avuy hi haurá funció en lo teatre práctic de l'Institut obrer graciense, representants hi 'l drama *El túnel* y la pessa *A ca' la modista*, quals produccions serán desempenyadas pe'ls alumnos de la classe de dibuix.

—La important Associació de la Prensa de Barcelona está procedint á la reforma, ó millor dit á la ampliació, de 'l seu Reglament general, á fi de determinar la manera de que siga una entitat útil de veras á tots los que perteneixen á la classe de periodistas ó haventhi pertenescut, vulgan demostrar previsió y no estar faltats de ventatjas que podrian obtenir en cassos determinats.

Dintre pocs dias quedarà ultimat aquet treball de trascendencia pera 'ls associats y casi direm pe' l prestigi de la prensa.

Imp. de Ramón Pujol.—Tallers, 45, Barcelona.

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTIAS

CAPITAL SOCIAL. . . Ptas. 15.000.000
RESERVAS. " 9.800.634

Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898. . . 211.278,772'82
Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha. 14.471,501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64.—Barcelona

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO
Y COPISTERÍA DE
Francisco Pérez Pol
Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

✻ JUAN AYÑÉ ✻

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

LA GRESHAM
Compañía inglesa de seguros de vida
fundada en Londres en 1848.

Oficina en Barcelona:

PLAZA DE CATALUÑA, 39